DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
11. juli 1989 *

I sag 195/87,

angående en anmodning, som College van Beroep voor het Bedrijfsleven i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

Cehave NV, Veghel,

mod

Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen og gyldigheden af bestemmelserne om medansvarsafgift for korn,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden R. Joliet, dommerne Sir Gordon Slynn, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias og M. Zuleeg,

generaladvokat: G. Tesauro
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

under henvisning til de indlæg, der er indgivet af:

— selskabet Cehave NV ved advokat B. H. ter Kuile,

— Hoofdproduktschap ved sekretær A. W. F. Helmstrijd,

— den italienske regering ved avvocato dello Stato Ivo M. Braguglia, som befuldmægtiget,

* Processprog: tysk.

— Rådet for De Europæiske Fællesskaber ved A. Brautigam, som befuldmægtiget,

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent R. C. Fischer, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 1. marts 1989,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 20. april 1989,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom af 19. juni 1987, indgået til Domstolen den 22. juni 1987, har College van Beroep voor het Bedrijfsleven i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt fem præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen og gyldigheden af fællesskabsbestemmelserne om medansvarsafgiften for korn.

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en retssag mellem selskabet Cehave NV (herefter benævnt »Cehave«), der driver virksomhed med forarbejdning af korn, og Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten. Cehave forarbejdede nogle partier korn, der var produceret i forskellige af Fællesskabets medlemsstater, og måtte i denne anledning betale 542 644 HFL i medansvarsafgift. Beløbet fremkom ved omregning af afgiften — der er nomineret i ecu — til nederlandsk valuta på grundlag af landbrugsomregningskursen for Nederlandene.

3 Cehave har under sagen, som selskabet har anlagt ved College van Beroep voor het Bedrijfsleven, anfægtet beregningsmåden for afgiften. Ifølge selskabet skulle afgiften, som udtrykt i ecu, først have været omregnet til den nationale valuta i

den medlemsstat, i hvilken kornet blev produceret, ved anvendelse af den grønne sats for denne medlemsstat, og dernæst skulle det herved fremkomne beløb have været omregnet til nederlandsk valuta på grundlag af den reelle vekselkurs for de to valutater.

4 For at kunne tage stilling til denne argumentation har College van Beroep voor het Bedrijfsleven besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Den fællesskabsretlige medansvarsafgift i kornsektoren har hjemmel i følgende forordninger:

— Rådets forordning (EØF) nr. 2727/75 af 29. oktober 1975, navnlig denne forordnings artikel 4.

— Kommissionens forordning (EØF) nr. 2040/86 af 30. juni 1986.

— Rådets forordning (EØF) nr. 1584/86 af 23. maj 1986.

— Rådets forordning (EØF) nr. 1676/85 af 11. juni 1985, navnlig denne forordnings artikel 2.

Skal denne ordning fortolkes således, at den heri omhandlede medansvarsafgift, som skal betales af og pålægges den virksomhed, hvori en første forarbejdning har fundet sted, skal beregnes i den nationale valuta i den medlemsstat, hvor den første forarbejdning finder sted, under anvendelse af den for denne medlemsstat gældende landbrugsomregningskurs?

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende, skal den i spørgsmål 1 nævnte ordning da fortolkes således, at den virksomhed, som har betalt medansvarsafgiften, har ret og pligt til efterfølgende på sine leverandører at overvælte den negative eller positive forskel mellem den af virksomheden betalte afgift (lig med afgiftsbeløbet i ecu, omregnet til den nationale valuta i den medlemsstat, hvor den første forarbejdning sker, under anvendelse af denne medlemsstats landbrugsomregningskurs) og den af virksomhedens leverandør ydede rabat

(lig med afgiftsbeløbet i ecu, omregnet til produktionsmedlemsstatens nationale valuta ved anvendelse af denne medlemsstats landbrugsomregningskurs og derefter omregnet til den nationale valuta i den medlemsstat, hvor den første forarbejdning sker, under anvendelse af de reelle markedsvekselkurser)?

3) Såfremt spørgsmål 2 besvares bekræftende, fører anvendelse af den i spørgsmål 1 nævnte ordning efter omstændighederne til det resultat, at producenten af kornet i sidste ende pålægges en afgift, hvis størrelse er afhængig af, i hvilken medlemsstat den første forarbejdning af kornet sker.

Medfører dette, at denne ordning er ugyldig på grund af tilsidesættelse af Traktaten, nærmere bestemt artiklerne 12, 16, 34 og / eller 40, stk. 3, eller af noget princip, der ligger til grund for Traktaten?

4) Såfremt spørgsmål 2 besvares benægtende, fører anvendelse af den i spørgsmål 1 nævnte ordning efter omstændighederne til det resultat, at den første forarbejder af kornet i sidste ende pålægges en afgift (forskellen mellem den ham pålagte afgift og den lavere rabat, som han modtager) eller begunstiges med et beløb (forskellen mellem den rabat, han modtager, og den lavere afgift, der pålægges ham), hvis størrelse varierer og afhænger af, i hvilken medlemsstat kornet er produceret.

Medfører dette, at ordningen er ugyldig på grund af tilsidesættelse af Traktaten, nærmere bestemt artiklerne 12, 13, 30 og/eller 40, stk. 3, eller af noget princip, der ligger til grund for Traktaten?

5) Såfremt spørgsmålene 3 og/eller 4 besvares bekræftende, finder Domstolen da anledning til at fastslå følgerne af sin dom med hensyn til den periode, som ligger før datoen for denne dom?«

5 Vedrørende hovedsagens faktiske omstændigheder, de relevante fællesskabsbestemmelser samt retsforhandlingernes forløb og de til Domstolen indgivne indlæg

henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Det første spørgsmål

6 Med det første spørgsmål ønskes det i det væsentlige fastslået, om artikel 2, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 2040/86 af 30. juni 1986 om gennemførelsesbestemmelser for medansvarsafgiften for korn (EFT L 173, s. 65) skal fortolkes således, at medansvarsafgiften for korn skal beregnes på grundlag af landbrugsomregningskursen for den medlemsstat, på hvis område den første forarbejdning af kornet finder sted, eller på grundlag af landbrugsomregningskursen for den medlemsstat, hvor kornet har oprindelse.

7 Det skal hertil bemærkes, at det i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 2040/86 bestemmes, at »afgiften betales af erhvervsdrivende, som foretager en ... forarbejdning... . Afgiften betales til det organ, som de enkelte medlemsstater udpeger«. Det er følgelig kornforarbejderen, der skal indbetale medansvarsafgiften til den kompetente myndighed i den medlemsstat, hvor forarbejdningen har fundet sted, uanset kornets oprindelse, og afgiftbeløbet skal derfor — som allerede fastslået af Domstolen i dom af 19. april 1988 (Versele-Laga, 64/87, Sml. s. 1961) — omregnes til denne medlemsstats valuta efter den grønne kurs for den pågældende valuta.

8 Det første spørgsmål skal herefter besvares med, at artikel 2, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 2040/86 af 30. juni 1986 skal fortolkes således, at medansvarsafgiften for korn skal beregnes på grundlag af landbrugsomregningskursen for den medlemsstat, på hvis område den første forarbejdning af kornet finder sted.

Det andet og det fjerde spørgsmål

9 Med det andet spørgsmål ønskes det i det væsentlige fastslået, om artikel 4, stk. 6, i Rådets forordning nr. 2727/75 af 29. oktober 1975 (EFT L 281, s. 1), som ændret ved Rådets forordning nr. 1579/86 af 23. maj 1986 (EFT L 139, s. 29), sammenholdt med artikel 5, stk. 1, i Kommissionens førnævnte forordning nr. 2040/86 af 30. juni 1986, skal fortolkes således, at de erhvervsdrivende, der foretager den første forarbejdning af korn, efterfølgende på deres leverandører skal videregive henholdsvis overvælte den eventuelle positive eller negative forskel mellem den medansvarsafgift, som påhviler dem, og det afgiften tilsvarende prisnedslag, som de er blevet indrømmet af deres leverandører.

10 Domstolen skal i så henseende henvise til bestemmelsen i artikel 4, stk. 6, i forordning nr. 2727/75, som ændret, hvorefter »afgiften skal væltes over på producenten«. Det præciseres i artikel 5, stk. 1, i forordning nr. 2040/86, at »de erhvervsdrivende, som gennemfører... forarbejdninger, overvælter medansvarsafgiften på deres leverandører. Overvæltning finder ligeledes sted ved hver forudgående transaktion indtil det leveringsled, hvor producenten er leverandør«.

11 Det fremgår såvel af ordlyden af som af formålet med disse bestemmelser — at sikre, at afgiften virker neutralt i forhold til de kornforarbejdende virksomheder og eventuelle mellemleverandører — at de skal fortolkes således, at afgiften skal overvæltes fuldt ud på kornproducenterne, i givet fald som led i deres transaktioner med eventuelle mellemleverandører. Det beløb, der skal overvæltes på producenten, er følgelig lig med det, som forarbejderen af kornet skal betale, og som skal beregnes på grundlag af de kriterier, der er angivet i svaret på det første spørgsmål.

12 Det er herved uden betydning, at overvæltningen i praksis sker på den måde, at man allerede ved producentens salg til den første køber i producentens salgspris fradrager det beløb, som senere skal betales i forbindelse med den første forarbejdning, og at det fratrukne beløb beregnes på grundlag af den grønne kurs for den medlemsstat, hvor kornet er produceret. En sådan fremgangsmåde, der gør det lettere at foretage den administrative og regnskabsmæssige kontrol med de omhandlede transaktioner, kan nemlig ikke begrunde, at kornforarbejderne og deres eventuelle mellemleverandører frigør sig for deres forpligtelse til at overvælte hele afgiftsbeløbet på kornproducenterne, hvorved de skal anvende landbrugsomreg-

ningskursen i den medlemsstat, på hvis område den første forarbejdning af kornet finder sted.

13 Det følger af det anførte, at har det forhold, at kornet er eksporteret til en anden medlemsstat, hvor det er undergået den første forarbejdning, bevirket, at det i salgsprisen fratrukne beløb — beregnet på grundlag af landbrugsomregningskursen for den medlemsstat, hvor kornet er produceret — afviger fra det beløb, som kornforarbejderen skal betale — dvs. beløbet beregnet på grundlag af landbrugsomregningskursen for den medlemsstat, hvor den første forarbejdning finder sted — følger det af princippet om fuldstændig overvæltning, at forskelsbeløbet i samme omfang enten efteropkræves hos producenten eller tilbagebetales til denne, i givet fald via eventuelle mellemleverandører.

14 Det er over for denne forståelse blevet gjort gældende, at en efterfølgende overvæltning af forskellen mellem det beløb som skal erlægges af kornforarbejderen, og det i salgsprisen fratrukne beløb, af praktiske grunde ikke altid lader sig gennemføre. I en række tilfælde har forarbejderen eller dennes mellemleverandører således ingen mulighed for at identificere kornproducenten, idet korn fra forskellige producenter ofte oplagres sammenblandet i én og samme silo.

15 Hertil skal bemærkes, at sådanne vanskeligheder — med det forbehold at de foreligger — ikke udgør en uovervindelig hindring for at anvende princippet om den fuldstændige overvæltning, for så vidt som man kan afhjælpe vanskelighederne ved blot at pålægge de involverede erhvervsdrivende en pligt til at føre forretningsbøger, således at man kan eftervise afsætningsleddene for de respektive partier korn. Hvad nærmere angår det forhold, at det skulle være umuligt at identificere kornpartier, der er sammenblandet i én og samme lagerfacilitet, bemærkes, at der hverken efter bestemmelsernes bogstav eller ånd er noget til hinder for, at kornforarbejderne og deres eventuelle mellemleverandører i denne situation gennemfører overvæltningen således, at den afgift, der i alt skal betales for de sammenblandede partier korn, fordeles på de enkelte involverede producenter i forhold til den mængde korn, som hver enkelt har leveret.

16 Det påhviler medlemsstaterne, der skal gennemføre medansvarsafgiftsordningen administrativt, at træffe egnede foranstaltninger til, at den afgift, som forarbej-

derne skal betale, i alle tilfælde kan overvæltes fuldt ud på kornproducenterne i de omhandlede bestemmelsers forstand.

17 Det andet spørgsmål skal herefter besvares med, at artikel 4, stk. 6, i Rådets forordning nr. 2727/75 af 29. oktober 1975, som ændret ved Rådets forordning nr. 1579/86 af 23. maj 1986, sammenholdt med artikel 5, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 2040/86 af 30. juni 1986, skal fortolkes således, at de erhvervsdrivende, som foretager den første forarbejdning af korn, efterfølgende på deres leverandører skal videregive henholdsvis overvælte den eventuelle positive eller negative forskel mellem den medansvarsafgift, som påhviler dem, og det afgiften tilsvarende prisnedslag, som de er blevet indrømmet af deres leverandører.

18 Henset til besvarelsen af det andet spørgsmål er det ikke nødvendigt at tage stilling til det fjerde spørgsmål.

Det tredje og det femte spørgsmål

19 Det tredje spørgsmål drejer sig om gyldigheden af de pågældende bestemmelser i lyset af den fortolkning, der er angivet i svaret på det andet spørgsmål.

20 Cehave har i denne forbindelse gjort gældende, at eftersom medansvarsafgiftens beløb varierer som resultat af vekselkursen for den medlemsstat, på hvis område den første forarbejdning af kornet finder sted, virker afgiften som en hindring for eksporten af korn til andre medlemsstater og er dermed en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ udførselsrestriktion, der er forbudt efter Traktatens artikel 34, samt en afgift med tilsvarende virkning som en udførselstold, der er forbudt efter Traktatens artikler 12 og 16. Cehave har endvidere gjort gældende, at i det omfang, hvori den kornproducenterne påhvilende byrde som følge af overvæltningen af afgiften er forskellig, alt efter vekselkursen for den medlemsstat, hvor den første forarbejdning finder sted, fører medansvarsafgiftsordningen til forskelsbehandling mellem Fællesskabets producenter i strid med Traktatens artikel 40, stk. 3.

21 Hvad for det første angår anbringendet om tilsidesættelse af Traktatens artikler 12, 16 og 34, må det konstateres, at variationerne i afgiftens størrelse, som er kritikpunktet for sagsøgeren i hovedsagen, er en direkte følge af den bestående forskel mellem landbrugsomregningskurserne, som anvendes i den fælles landbrugspolitik i henhold til artikel 2, stk. 1, i Rådets forordning nr. 1676/85 af 11. juni 1985 om omregningsenhedens værdi og om de omregningskurser, der skal anvendes i den fælles landbrugspolitik (EFT L 164, s. 1), og markedskurserne for de implicerede valutaer. Landbrugsomregningskurserne, som er forskellige fra markedskurserne, er imidlertid begrundet i nødvendigheden af at korrigere virkningerne i samhandelen mellem medlemsstaterne af svingninger i de ustabile vekselkurser, som med en markedsordning for landbrugsprodukter baseret på fælles priser kan fremkalde forstyrrelser i samhandelen med produkterne. Denne foranstaltning skal altså sikre de normale handelsstrømme på trods af divergerende valutapolitikker. Den kan derfor ikke være omfattet af forbuddet i Traktatens artikler 12, 16 og 34.

22 Hvad dernæst angår anbringendet om tilsidesættelse af forbuddet mod forskelsbehandling, bemærkes, at variationerne i størrelsen af den byrde, som kornproducenterne bærer, er et resultat af den fulde overvæltning på producenterne af afgiften som beregnet på grundlag af den landbrugsomregningskurs, der er gældende i den medlemsstat, hvor den første forarbejdning af kornet finder sted. Som fastslået i forbindelse med svaret på det andet spørgsmål, opfylder denne overvæltning det formål at skabe afgiftsneutralitet i forhold til forarbejderne af korn og deres eventuelle mellemleverandører, idet den økonomiske byrde alene skal bæres af kornproducenterne, som ved selve deres produktion bidrager til at skabe strukturelle overskud på kornmarkedet. Den uens behandling af producenter i Fællesskabet, som følger heraf, er altså objektivt begrundet, og kan som følge heraf ikke betegnes som forskelsbehandling i den i Traktatens artikel 40, stk. 3, forudsatte betydning.

23 Af de anførte grunde skal det tredje spørgsmål besvares med, at gennemgangen af den pågældende ordning intet har frembragt, der kan rejse tvivl om dens gyldighed.

24 Henset til svaret på det tredje spørgsmål er det ufornødent at besvare det femte spørgsmål.

Sagens omkostninger

25 De udgifter, der er afholdt af den italienske regering, af Rådet for De Europæiske Fællesskaber og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, der har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, som College van Beroep voor het Bedrijfsleven har forelagt ved dom af 19. juni 1987, for ret:

1) **Artikel 2, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 2040/86 af 30. juni 1986 skal fortolkes således, at medansvarsafgiften for korn skal beregnes på grundlag af landbrugsomregningskursen for den medlemsstat, på hvis område den første forarbejdning af kornet finder sted.**

2) **Artikel 4, stk. 6, i Rådets forordning nr. 2727/75 af 29. oktober 1975, som ændret ved Rådets forordning nr. 1579/86 af 23. maj 1986, sammenholdt med artikel 5, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 2040/86 af 30. juni 1986, skal fortolkes således, at de erhvervsdrivende, som foretager den første forarbejdning af korn, efterfølgende på deres leverandører skal videregive henholdsvis overvælte den eventuelle positive eller negative forskel mellem den medansvarsafgift, som påhviler dem, og det afgiften tilsvarende prisnedslag, som de er blevet indrømmet af deres leverandører.**

3) **Gennemgangen af den pågældende ordning har intet frembragt, der kan rejse tvivl om dens gyldighed.**

Joliet Slynn

Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias Zuleeg

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. juli 1989.

J.-G. Giraud
justitssekretær

R. Joliet
formand for Femte Afdeling